СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ — РІК XXXII. — Число 48. — Джерзи Сіті, Н. Дж., четвер, 28. лютого, 1924.

VOL. XXXII. — No. 48. — Jersey City, N. J., Thursday, February 28, 1924. — THREE CENTS

ПРЕЗИДЕНТ КУЛИДЖ ЗАЯВИВ МІНІСТРОВИ СУДІВНИЦТВА ДОГЕРТІ, ЩОБ НЕГАЙНО УСТУПИВ

ВАШИНГТОН, 26. лютого. — В тутешніх урядових кругах заявляють, що міністер судівництва Геррі Догерті буде присилуваний уступити найдалі до 48 годин, якщо негайно не уступить добровільно.

Таку заяву принесено з Білого Дому, де президент Кулидж відбув нараду з кількома републиканськими провідниками, які йому радили як найскорше позбутись міністра Догерті з кабінету.

В поінформованих кругах кажуть, що президент Кулидж вже заявив міністрови Догерті своє бажанне, щоб він негайно уступив. Президент сказав йому, як передають, що нарід втеряв до нього довіре і він тепер мусить уступити і навіть усунутися з провідної ролі в републиканській партії.

ДОГЕРТІ НЕ ХОЧЕ УСТУПИТИ

ВАШИНГТОН, 26. лютого. — Коли часописні звітники переказали міністрови судівництва Догерті заяву президента Кулиджа, він сказав, що не уступае і буде боротись проти ворогів, котрі хотять його позбутись.

ПРЕЗИДЕНТ КУЛИДЖ ОСТЕРІГАЄ ПЕРЕД ПОБІЛЬШЕННЄМ ПОДАТКІВ

ВАШИНГТОН, 26. лютого. — Президент Кулидж заявив нині часописним звітникам в Білому Домі, що коли Конґрес не відкине билів (законопроектів), які вимагають нових видатків, то податки народу збільшаться в найблизших роках найменьше о пів біліона долярів річно.

Він звернув увагу на те, що перед Конґресом є законопроєкт про бонус для бувших жовнірів американської армії на суму 5 біліонів долярів, а також інші били, які вимагають гроша. Якщо вони будуть приняті, каже Кулидж, то податки зростуть о $500,000,000.

Се, на думку Кулиджа, є небезпекою для народу, бо тоді мусять бути підвисшені податки і занепаде промисловий рух в Злучених Державах.

ЗАКИДАЮТЬ ВИЛІЄМОВИ МЕКЕДУ, ЩО ХОТІВ ЗАРОБИТИ МІЛІОН ДОЛЯРІВ

ВАШЕНГТОН, 26. лютого. — Боротьба між демократичними кандидатами на президента Злучених Держав перенеслась нині на форум сенату.

Републиканський сенатор Мозес, зі Ню Гемпшер, прочитав до Конґресового Рекорду виїмки з промови демократичного кандидата на президента, сенатора Ріда, з Мизурі, в якій він заявив, що демократичний кандидат на президента, Вилієм Ґіббс МекЕду, мав плян заробити мілион долярів від Геррі Синклера і Чарлза В. Морса, не за правні поради, а за свої політичні впливи у влади у Вашинґтоні.

Проти Мозеса виступив демократичний сенатор Робинсон, з Аркенсо, котрий критикував напад його на МекЕду.

КАЖУТЬ, ЩО ДЕМОКРАТИ З ЛА ФОЛЛЕТОМ ПОБЮТЬ ПЛЯН МЕЛЛОНА

ВАШИНГТОН, 26. лютого. — В Конґресі заявляють, що демократи разом з прихильниками Ла Фоллета, себто радикальною ґрупою републиканців, побють плян міністра скарбу Меллона про зменьшенне податків о 030 мiлiонiв дол. річно.

Републиканці сим укладом дуже невдоволені і хотять зачати заходи, щоби позбутись радикалів з републиканської партії.

КАНДИДАТИ НА МІНІСТРА АМЕРИКАНСЬКОЇ ВОЄННОЇ ФЛЬОТИ

ВАШИНГТОН, 26. лютого. — В Білому Домі заявляють, що кандидатами на міністра американської воєнної фльоти на місце уступившого Денбі, є Дж. Е. Дейвидсон, член републиканського національного комітету з Мишиген, і Джозеф М. Диксон, ґовернор стейту Монтени.

ПОМИНАЛЬНЕ БОГОСЛУЖЕННЄ ЗА ГАРДИНГА

ВАШИНГТОН, 26. лютого. — Завтра буде в Конґресі поминальне богослужение за спокій душі покійного президента Гардинґа.

Промову про покійного виголосить міністер заграничних справ Чарлз Евенс Гюс.

ЗА ДОМИ ДЛЯ БОЖЕВІЛЬНИХ В СТЕЙТІ НЮ ЙОРК

ОЛБЕНІ, Н. Й., 26. лютого. — Горожанський комітет охорони нещасливців в нюйорському стейті предложив ґовернорови А. Смитови звідомлення, в якому представляє потребу видачі $9,675,000 на доми для божевільних в стейту Ню Йорк.

НЕОБЕРЕЖНІСТЬ

КЛІВЛЕНД, Огайо, 26. лютого. — Тут померло минулої ночі в одному домі троє душ наслідком задушення газом. Се молодець Лунс Росанк і його молода жінка Роза, з якою жив усього три тижні. Третій співльокатор Джан Форлен. Вони оставили були ґаз на ніч, щоб огрівав хату, а міжтим він їх отруїв.

ПИТСБУРҐ, Па., 26. лютого. — Помер тут нині наслідком отроєння газом 12-літний хлопчина Генрик [illegible].

ПРОСФОРА В МІЩАНСЬКІМ БРАТСТВІ У ЛЬВОВІ.

Як кождого так і сього року українське міщанство міста Львова устроїло традиційну просфору. В великій салі Народнього Дому зібралось понад 200 зорганізованих міщан та запрошені гості з кругів львівського громадянства. Виголошено було ряд промов. Весь час панував незвичайно гарний настрій. Наші міщани під умілим проводом свого голови п. Преторіюса з року на рік зростають в могутню силу та дають повну запоруку, що прийде час, і наші міста стануть справді нашими. Най жие український Львів, — от клич, який просвічує шлях зорганізованому українському міщанству Львова.

ФРАНЦУСЬКІ ЛІКАРІ ЯК ГРОМАДСЬКІ УРЯДНИКИ.

В париських лікарських колах поважно обговорюють предложення, яке поставив посадник невеличкого містечка Тіффе в дістрікті Сарти. Опираючися на погляді, що лікар не повинен брати плати за лічення недуги, але щоби охоронити від неї людство, поставив згаданий посадник внесення, щоби настановляти міського лікаря з постійною платнею. На платню цю складалися би податки, які мусіли би платити всі горожане. За цю платню лікар повинен піклуватися проздоровля народа, а також мав би на випадок недуги лічити безплатно. До обовязків лікаря належали би виклади про гиґієну і про охоронні засоби проти ріжних хоріб. Лікар такий не мусів би лічити недуги, яких дані особи набавилися нарочно.

БУДУТЬ РОЗМОВЛЯТИ З МАРСОМ.

Париські часописи пишуть, що французькі вчені пробуватимуть сиґналізувати мешканцям планети Марса (коли такі є). Сиґналізуватимуть у місяци серпні 1924 р. із найвищого шпиля берненських Альп, а саме з вершка Юнґфрав, високого 13.665 стіп. Для цієї цїли уживають дванацять величезних апаратів. Декотрі з цих апаратів уже поміщені на цій горі. Величезними телескопами глядітимуть, чи мешканці на Марсі бачуть ці сиґнали та чи відповідають.

ВТОПИЛАСЯ, БО ДУМАЛА ЩО ВТРОЇЛА ГОСТЯ.

В місті Штразбурзі (в Альзації) приключилася така подія: Дочка реставратора подала постійному гостеви склянку вина. Ледви він випив вино, упав неживий на землю. Дівчина на вид мерця так налякалася, що думала що замісць вина подала нехотячи отрую. В розпуці вибігла з ресторану й втопилася в ріці Рені. Пізніще лікар сконстатував, що цей гість умер на удар серця.

ЗАГЛЮЛЬ ПАША ЗАБОРОНИТЬ ДАЛЬШЕ РОЗСЛІДЖУВАТИ ТУТАНХАМЕНОВУ ГРОБНИЦЮ.

Як звісно Заглюль Паша одержав мандат утворити нову владу. Після того як обійме теку міністра-предсідника, заборонить дальші пошукування в гробниці Тутанхамена.

СТОДВАЙЦЯТЬЛІТНИЙ СТАРИК ПЕРЕД СУДОМ.

В Білимстоці, в Польщі, ставав перед окружним судом Теофіль Пухала обвинений за крадіж дерева з ліса гр. Потоцкого. Пухала має вже стодвайцять років, але не має ні одного сивого волоска, тримається дуже черство і балакає розсудно. Він не може привикнути до новочасних уладжень тому й дорогу до суду, 60 км., відбув піхотою. Березу за яку його оскаржено приніс із собою. Помимо того, що він доказував, що берези не вкрав, суд потвердив вирок першої інстанції, що засудив обвиненого на 4 дні арешту, але рішив, що рівочасно дарує кару в дорозі амнестії. Та Пухала не хоче ніякого дарования, бо він невинен і каже, що піде до Варшави, до найвищого суду шукати справедливости.

ВИРІБ ЛЬОКОМОТИВ НА УКРАЇНІ.

В звязку зі скороченням програми виробу залізничих льокомотив (паровозів) на українських фабриках до числа 44 нових льокомотив (замість 72) річно, становище тих фабрик незвичайно важке. Беручи на увагу, що харківський та луганський заводи на протязі першого кварталу випустили кождий по дві нових льокомотиви і по 7 льокомотив цілком перероблених (в ремонті!) — то на инші три квартали минулого року на харківський завод випало всього 10 нових льокомотив а на луганський 22. Те скорочення основної продукції заводів ставить перед нами питання про скорочення кількости робітників в головних цехах. Передовсім гостро стоїть ця справа на луганському заводі, де попри будову залізничих льокомотив є також инша металева продукція, яка цілком пристособлена як для обслуги потреб самого луганського заводу та і для заспокоєння потреб харківського льокомотивного підприємства. (Московська „Економіческая Жизнь").

ПЛАТНЯ ДОЧКИ ВБИТОГО ВОРОВСЬКОГО.

Совітська влада окремим розпорядком признала платню дочці Воровського, котрий як делеґат заступав російські інтереси в Льозанні, а котрого вбив Конраді. Платню признано дочці у тій самій висоті, як діставав її Воровській як посол сов. Росії в Італії.

МАЛПА, КОЗА И ЧОЛОВІК.

Др. Воронов зробився славним завдяки цьому, що залозами малпи старався відмолодити чоловіка. Воронов 5. грудня 1913 року в клініці у місті Ніцці в присутности 1[illegible] лікарів защепив 14-літньому хлопцеви-кретинови одну малпячу залозу. Хлопець цей завдяки цьому защепленню зробився спосібним думати — а 1917 року взяли його до війська.

Опісля почав Воронов щепити і старших людей і то з дуже добрим успіхом. Воронов не обмежився на відмолоджуванню людей, а взявся відмолоджувати і кози тай то кози означеної раси. Один синдикат переговорював із Вороновом у справі плекання нової раси кіз із довгим волосом, при помочі защеплення залоз. В богато випадках Воронов мав успіхи. Вовна росла богато довша, бо защеплювання залоз не лише відмолоджує але й збільшує інтелектуальну силу. Найновіщий успіх осягнув Воронов із якимсь французом Ліярдетом. Він є роджений 1846 року. Фотоґрафія Ліярдета, відфотоґрафована 19 місяців перед операцією, виявляє всі познаки старечости. А після операції... Ліярдет зовсім відмолодів. Читає без окулярів, на лици нема вже морщин і плям, ревматизм його не мучить і до цього всего повертуєся йому сила думання.

Воронов переводить і дальше такі операції, але вони не є дешеві, бо він зачислює крім свого гонорара і малпячі залози. А один шімпанз коштує 3.000 франків! Тимчасом приключилося й таке, що один „відмолоджений" помер після двох літ. Хто зна, чи наслідком відмолоджування при помочі малпячих сексуальних залоз чи таки — наслідком старости.

ЧИСЛО ІНДІЯНІВ ЗБІЛЬШИЛОСЯ.

Бюро для індіянських справ оголосило звіт, згідно з яким число Індіян у Зединених Державах виносить 344.303 душ, а більше 1,144 як у минулому році. Бюлемен Національного Ґеоґрафічного Товариства каже, же що число червоношкірих збільшилося не лише в останньому році, але взагалі зростає від трицяти літ. Сьогодня жиє шість Індіян на кожню квадратову милю резервацій, які загалом займають великанський простір. Згідно з достовірними обчисленнями був лише один Індіянин на квадр. км. як білі вперве прийшли до Америки.

ПАРТІЯ ПРАЦІ ХОЧЕ РЕВІЗІЇ ВЕРСАЙСЬКОГО МИРА І ЗМІНИ ГРАНИЦЬ ПОЛЬЩІ

ЛОНДОН, 26. лютого. — Лідери Партії Праці, а зокрема Артур Гендерсон, видвигнули справу ревізії версайського мирового договору. Вони кажуть, що Партія Праці вважала сей договір несправедливим і так голосила підчас виборів, а тепер повинна виконати свої зобовязання перед виборцями.

Вони теж заявляють, що противляться, аби Росія і Німеччина тепер вступали до Ліґи Народів. Вони кажуть, що Польща загарбала землі, які належаться Росії й Німеччині і наперед мусить їх їм віддати, а щойно тоді вони можуть вступити до Ліґи Народів і щойно тоді Ліґа Народів може запоручити, що буде оборонювати сі нові змінені границі. Інакше, кажуть лідери Партії Праці, прийде до нової війни в Европі.

ХОРВАТИ ПРОГОЛОШУЮТЬ, ЩО ПРИСТАНЬ ФЮМЕ ХОРВАТСЬКА

ВІДЕНЬ, 25. лютого. — Із Загребу, столиці Хорватії (яка тепер належить до Югославії), повідомляють, що там обходжено жалібно страту пристані Реки (Фюме), якої югославянське правительство зріклося в користь Італії.

Міська рада Загребу відбула жалібне засіданне. Всі члени ради явились у чорних одягах.

По засіданню міської ради населеннє міста уладило велику демонстрацію, в якій проголошено, що Река хорватська. Рівночасно демонстранти різко виступили проти сербського правління Пашіча.

ВИКОНАННЄ ІТАЛІЙСЬКО-ЮГОСЛАВЯНСЬКОГО ДОГОВОРУ

РИМ, 25. лютого. — Справа вирішення долі пристані Фюме приближається до кінця. Вчера Італія віддала Югославії Порто Барра Дельта біля Фюме, а в середу італійська влада покине хорватські села над Адрійським морем і віддасть Югославії.

Анексія пристані Фюме відбудеться пізнійше з огляду на недугу короля Віктора Емануїла, котрий теж хоче взяти участь у святі.

ЗНОВА ПРЕСТОЛ ЛЄНІНА ПОРОЖНИЙ

МОСКВА, 26. лютого. — Наслідник Леніна на становищі голови „совнаркома" (совета народніх комісарів) Алексій Іванович Риков, знову тяжко занедужав і поїхав за Троцьким лічитись на Кавказі.

В часі його відсутности будуть виконувати його обовязки його заступники Каменев і Цюрупа.

МЕТАЛЕВІ ГРОШІ В РОСІЇ І СТАЛІ ЦІНИ ХЛІБА

МОСКВА, 25. лютого. — Російське советське правительство видало розпорядок про введенне металевих гроший, а рівночасно теж про усталенне цін хліба. Тепер фунт разового хліба буде коштувати 5 копійок, а білого 14 копійок. По селах ціни дрібку меньші.

ПРОМИСЛ І КОМУНІКАЦІЯ РОСІЇ ПРИНОСЯТЬ НЕДОБОРИ

МОСКВА, 25. лютого. — На засіданню совета конґресів державного промислу промовляв нині новий голова верховного економічного совета Фелікс Дзержинський.

Се була його перша промова на сьому новому становищі.

Він виказав зібраним, що советське правительство стратило на перевозових засобах (камунікації) 126,000,000 золотих рублів, а на промислі під державною управою 175,000,000 золотих рублів. Разом 301,000,000 золотих рублів, або 150,-000,000 долярів.

Дзержинський з того вивів, що російське правительство не вміє торгувати; не вміє продавати, не вміє купувати. Росіяни, казав він, не навчились торговлі так скоро як Ленін сього сподівався.

ОКСИҐЕН НА МОРСЬКУ НЕДУГУ

ПАРИЖ, 26. лютого. — Професор Рафаїл Ді Буа, відомий фізіольоґ, каже, що найшов лік проти морської хороби. Він каже, що проти морської недуги вистане понюхати оксиґен.

МІНІСТЕРСЬКА КРІЗА В ГРЕЦІЇ

ЛОНДОН, 26. лютого. — З Атен, столиці Греції, доносять, що правительство Кафандаріса упало, а реґент покликав Русса, щоби створив новий кабінет.

ЩЕ ВІРЯТЬ В ЛІГУ НАРОДІВ...

АТЕНИ, столиця Греції, 26. лютого. — Грецькі роялісти (монархісти) заявляють, що вишлють делеґацію до Ліґи Народів у Женеві, в Швайцарії, щоби вислала до Греції свою комісію для контрол івиборів і голосования над державний устроєм Греції. Вони кажуть, що не вірять републиканському правительству і певні, що коли воно буде без контролі, то допуститься надужить при виборах і плебісциті.

ҐАНДІ ПРОТИ ЧИННОЇ БОРОТЬБИ

БОМБАЙ, Британська Індія, 26. лютого. — Провідник індійських націоналістів Моґандас Ґанді вислав депешу до Акалі Сікс, в якій протестує проти його чинного виступу проти британського війска.

Ґанді є за здержуванием від співділання з Британцями, але рівночасно є проти чинної боротьби.

В. ВИННИЧЕНКО У ПРАЗІ

ПРАГА, 12. лютого. — До Праги приїхав Володимир Винниченко. Дня 11. лютого при участи його, М. Шаповала та інших представників „лівого фронту" відбулась дискусія на теми дня.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.		В Джерзи Ситі і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.
В Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тил. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ДАЙМО ВІДПОВІДЬ ТРИБУНАЛОВИ ПОЛЬСЬКОГО СУДУ У ЛЬВОВІ!

Дня 28-ого січня с. р. відбулась у Львові перед судом присяжних розправа проти Данила Стецькова, власника цукорні у Львові.

Польська прокураторія обжалувала його за „нарушенне закона", якого нібито допустився дня 30-ого вересня м. р. на вічу в Народньому Домі у Львові, яке скликав був тоді сенатор Михайло Черкавський. Того „злочину" він допустився сим, що питався про скандальне переслідуванне польською владою українського шкільництва і про те, як призвати винних до одвічальности.

На суді яко свідок говорив сенатор Черкавський.

Його зізнання, які він складав під присягою, слухав з напруженнем трибунал, прокуратор, присяжні судді і з запертим віддихом численно зібрана авдиторія. Він ствердив, що референтом на тому вічу був він; що він говорив про страшний стан українського шкільництва, про денаціоналізацію, закриванне українських шкіл, переношування українських учителів до польських шкіл, і що він у своому рефераті зробив відповідальним за се міністра Ґломбінського, якого його клюб рішив за всяку ціну повалити, що і сталося в дуже короткому часі. З цілою рішучостю заперечив, начеб обвинувачений ужив слів, які закидуе йому акт обвинувачення. І ствердив, що Стецьків говорив у межах дозволеної критики, яка прислугуе кождому горожанинови републики на основі конституції.

По замкненню доказового поступовання і по заяві присяжних суддів трибунал польського суду засудив Данила Стецькова на 3 місяці арешту.

Три місяці арешту за безвинний запит про переслідуванне українського шкільництва.

Се значить, що Польща не тільки переслідуе і нищить українське шкільництво, але ще й треба про се мовчати. Так велить польська окупаційна адміністрація і польський суд.

Проти одного українського міщанина Данила Стецькова, проти його кількох свобідних слів в обороні рідного шкільництва, виступила ціла польська окупаційна адміністраційна влада, яка покликала собі на поміч ще й судову владу, а ся поліційно-військову і — тюрму.

Ся міра двох сил з двох сторін у Галичині вказуе, який великий страх мае Польща перед вільним українським словом і українською школою. Ціла Польща повстае з остраху до бою проти одного громадянина, що виступив в обороні української школи.

Се рівночасно показуе нам, ЯКА СИЛА е в українському слові й українській школі. І тому ми, американські і канадійські Українці, повинні щедро підперти українське шкільництво в Галичині і на других наших землях під польською окупацією, ЩОБ ТУ СИЛУ ЗРОБИТИ ЩЕ МОГУЧІЙШОЮ, і не тільки страшнійшою, але непереможною.

І ми повинні дати відповідь трибуналови польського суду у Львові. За його засуд українського міщанина на три місяці ми повинні дати три тисячі долярів на Рідну Школу. Так повинні ми відповідати на всі польські злочини на нашій землі.

ВІДНОВА УКРАЇНСЬКОЇ ПРЕСИ НА БУКОВИНІ.

До львівського „Діла" пишуть:

На протязі останніх чотирох місяців 1923 року не було вже на Буковині ніякої української ґазети. Причиною того сумного стану були з одного боку переслідування нашої преси румунським урядом, головно заборона висилати українські ґазети в українські сторони, а з другого боку недостача піддержки рідної преси українським громадянством, передівсім інтеліґентами, які навикли ще з часів безплатного накидування кацапських ґазет Купчанка, Козарищука, Богатирця і Ґеровських читати ґазети даром. З новим 1924 роком появились у Чернівцях дві нові українські ґазети, а то незалежна „ЗОРЯ" і „ХЛІБОРОБСЬКЕ СЛОВО", орган хліборобської партії, яка у злуці з хліборобами-Румунами, т. зв. Цараністами думае заступати й інтереси наших хліборобів.

„Зоря" виявляе напрямок національно-демократичний, а „Слово" соціялістичний. „Зорю" підписуе В. Руснак, урядник краевого банку, а „Слово" редагуе б. учитель і соціялістичний посол до румунського парляменту Кость Кракалія. Цікаве, що імя редактора і друкарні на обох українських ґазетах надруковане по румунськи. Обі ґазети виходять раз на тиждень у Чернівцях в „Народньому Домі", ул. Петровича 4, і коштують річно по 100 левів. „Зорі" вийшло 2 подвійні числа, а „Слова" два числа за перші дві неділі в січні. Політичні статті „Зорі" бадьорять українського духа, й виказуючи кривди 840.000 Українців у Румунії, особливо на полі шкільництва, заступаються за правами, заґарантованими Румунією національним меньшостям. Далі йдуть „Вістки з широкого світа", головно про українські справи, і ріжні фейлетони. „Слово" виступае головно проти теперішнього ліберального правління, яке поборюють „Цараністи", від яких „Слово" надіється добра і для українських хліборобів .Крім новинок і фейлетонів в рубриці „З нашого життя" картае „Слово" остро неробство українських інтеліґентів на Буковині, що не піддтримують ґазет, занедбують товариства і не проявляють політичного й національного життя.

„МОНДРИ ПОЛЯК ПО ШКОДЗЕ".

(Спеціяльна кореспонденція „Свободи" з Европи").

Поляки дрижать о східну Галичину, котру вони загарбали завдяки своїй протекторці Франції, якій хотілося мати до свого розпорядку нашу нафту на випадок війни, бо нафта та всілякі нафтові продукти грають у теперішній війні першорядну ролю.

Нині стало вже загально відомою тайною, що судьбу десяти мілїонів Українців вирішив міжнародний суд неправих суддів способом незаконним, що стали ми предметом торгів, нас прямо перешахровано.

Не диво, що Польща дрижить о цей дорогоцінний здобуток, який вона дістала таким неправим способом, бо навіть найбільший злочинець мае якусь совість, котра йому не дае спокою. Це не совість в розумінню релігійно-моральнім, в якому ми звичайно вживаемо цього слова, це прямо політично-звірський самозахо вуючий інстинкт. Звірюка боїться, щоби здобича не вирвалася з її кіхтів. Останніми днями цей страх прибрав прямо застрашаючі розміри.

Колиб ми жили не в таких анормальних часах, як тепер, колиб державно-правні стосунки і так звана політика мали щонебудь спільного з культурою, то весь цівілізований світ підняв би крик знаючи, що Поляки роблять з нами в Галичині й на Волині.

Але що тепер Европа це прямо купа гною, в котрій риють гієни і тим подібні звірюки, так Польща гуляе, а культурний світ дивиться і — мовчить.

Культурний світ позволяе Французам на всілякі експерименти в Порурю, Вестфалії і скрізь, де пан Пуанкаре вспів запустити свої драпежливі, довгі пальці, так треба тоді й Польщі дати дозвіл, щоби вона з Українцями робила все, чого тільки її шляхоцька душа не забажае.

Так звана українізація радянської України дала Польщі нову причину до нових знущань над Українцями в Галичині, а підождім ще трохи, то вона й на Волинь поширить свою каригідну акцію.

Так звана українізація, себто запровадження української мови в школах і урядах на радянській Україні, велить нам сподіватися, що Наддніпрянщина, якби воно не було, а все таки прибере більше український характер, ніж вона мала дотепер.

Це для Польщі дуже не бажана річ. Вона боїться, що зукраїнізована Україна стане притягати до себе невдоволені елементи з українських земель під Польщею, котрі пізніще можуть довести до того, що Наддніпрянці стануть в обороні своїх братів Галичан. А що рижський договір писаний вилами на воді, що до ґрунтовного розмежовання границь між Польщею а Росією мусить прийти, так Польща боїться, щоби українізація не прискорила вирішення цеї справи. Большевиків визнала Німеччина, Італія, Анґлія, можливо, що большевики визнають Україну, Білу Русь, Кавказ можливо, що вони з червоного централізму перейдуть до демократичного федералізму, — щож тоді буде з Польщею?

Колиб Поляки мали більше розуму політичного, а меньше шовіністичного засліплення, то розуміли би, що перед ними е одинокий спосіб ратунку, коли не на довшу мету, то хоч з нині на завтра, а саме постаратися, щоби завойовані, чи там захоплені ними, чи ще краще, вишахровані на світовім політичнім торзі народи, мали як найменьше причин до невдоволення. Мудрий Поляк сказав би: нам треба переліцитувати Москаля, треба Українцям дати хоч ті права, які їм нібито заґваратовала Ліґа Народів, ці так звані права меньшостей.

Але: „мондри Поляк по шкодзе!" А перед шкодою він хапаеться цього що найблище і найлекше, а саме нових ґвалтів і нових насильств.

У Львові арештовано Антона Чарнецького, Ілію Калетинського, Олексу Панаса, Гарасимовича, Добрянського і Коника.

В Коломиї, Коломийщині і Снятинщині переведено ревізії у всіх визначніших Українців, причім окрему увагу звернено на професорів, і поарештовано богато осіб.

Так само нічні труси переведено в Золочеві й Золочівщині і позабирано книжки нескон фіскованi і незаборонені жадною владою, як ось історія України.

В тій хвилині, як пишу отсю допись, дістаю вість, що ревізії й арешти почались також на Волині. Не минули вони навіть хати сенатора Карпінського, котрого навіть така безправна держава, як Польща, повинна була пощадити з огляду на його титул і на недоторкальність посольську. На Волині польська нахабність звернулася головно проти книгарень, котрі там почали дуже добре розвиватися, що свідчить про попит за українською книжкою.

Здавити цей небажаний для Польщі обяв, застрашити і стероризувати українське населення, а потім його кольонізувати і польонізувати це ціль отсих польських ґвалтів. Вони звернені нібито проти українських соціялістів, котрі наблизилися до большевицьких кругів. Але це викрут. Між арештованими і між тими, в котрих переводять ревізії, е чимало таких, котрі не тільки з соціялізмом, але взагалі з політикою нічого спільного не мають, за ними е оден тільки гріх, і то великий, що вони — Українці.

Але скажім, що вони дійсно соціялісти, або й комуністи, то не вжеж в конституційній державі не вільно бути соціялістом, або й комуністом? Не вжеж їх нема в Німеччині, в Анґлії і Франції, а навіть у Польщі?

Чомуж тоді не переслідують польських соціялістів і комуністів? Відповідь проста: „то цо іннеґо". Вони Поляки, а не Українці. І тут ми доходимо до дуже цікавого питання, а саме, чому польські соціялістичні й комуністичні кола не виступлять в обороні своїх партійних товаришів? Не вжеж їх не обовязуе ніяка солідарність, не вжеж інтернаціонал виключае зі своїх параграфів одиноку націю в світі — Українців?

І тут відповідь проста. В Поляків, де ходить о знищення України, всі партії ідуть рука в руку, від Ґломбінського до Дашинського і дальше. То тільки ми жеремося над партійними програмами, як пси над кістками, а Поляки мирно і згідно беруть нас за чуб. Вони, не дивлячись на партійні ріжниці, мають перед очима одно: знищення України, загарбання українських земель і винародовлення українського народу. Між ними е тільки тая ріжниця, що Вітос в першу чергу хоче післати на Україну польського хлопа, а Дашинський мазурського робітника.

Тай тільки!

Ф. Гринько.

ПОДЯКИ

Отсим складаю сердечну подяку Голов. Урядови У. Н. Союза за уділенне мені запомоги з фонду убогих в сумі 100 дол., як також місцевим урядникам тов. Єдність. Мій чоловік хоруе вже 8 місяців, а я з дітьми находилась в прикрім положенню. Коли однак я отримала більшу поміч, то мені тепер буде лекше. Тепер відзиваюсь до Вас всіх, котрі ще не належите до У. Н. Союза, вступайте сейчас, щоб не було запізно. У. Н. Союз це е той батько, котрий помагае своїм дітям коли вони находяться у нещастю. — **Анастазія Гарпуль.**

Я низше підписана складаю сердечну подяку У. Н. Союзови за запомогу в сумі 25 долярів, котрі стали мені в пригоді в моїм прикрім положенню. Кличу всіх Українців, а головно, котрі жиють в стейті Висконсин, як в Мілвокі, Шібойґен, Люблин, щоби вступали до У. Н. Союза, бо се наша одинока запомогова орґанізація, котра опікуеться своїми членами. Іще раз дякую У. Н. Союзови і дай Боже, щоби наш Союз прийшов не до одного міліона але до 10 міліонів маетку. А члени щоби були всі Українці котрі жиють в Злучених Державах.

Р. Брендзен, член від. 47.

ОРИҐІНАЛ ҐОГОЛЕВОГО „РЕВІЗОРА".

Як звідомляе праська ґазета „Дівадльо" (Театр), друкуеться тепер оріґінальний текст Гоголевої комедії „Ревізор" разом із цими явами, які тодішня цензура сконфіскувала. Гоголь почав писати „Ревізора" 1834 року на основі анекдоти Пушкіна, а видав 1836 р. після гострої цензури царя Миколи І.

СОВІТСЬКИЙ АВТОРІТЕТ

(З приводу смерти Леніна).

(З берлінського тижневика Літопис).

Коли в квітні м. р. на VII-ій партійній комуністичній конференції в Харкові Троцький з доручення московського большевицького уряду переконував представників влади „українських робітників і селян" про необхідність негайної „українізації" радянської України, він почав свою промову від такої заяви: „Ініціятива в сій справі належить до Ленина. Тов. Ленин каже, щоби ми не наробили в сій справі помилок, які можуть мати для нас смертельний характер". Все що слідувало в його промові після сього арґументу, було вже більше декоративним додатком. Факт, що „Ленин так хоче", рішив справу і „українізація" була ухвалена майже без спротиву. Тими самими учасниками конференції, які спершу з обуреннем протестували проти того, щоб „давно розвязане" українське питання ставити загалом на дневний порядок нарад...

Підчас харківських нарад над справою „українізації" (Ленин лежав вже давно фізично зломаний і не брав безпосередньої участи в державному житті Росії. Та проте його слова було все ще рішаючим арґументом у всіх життевих питаннях радянського союза. Його авторитет не тільки не стратив був своеї суґґестивної сили. Він, навпаки, від часу хороби радше міцнів і збільшався, піддержуваний з одного боку напів леґендарною таемничістю, якої почала набирати його постать серед широких партійних кол, з другого боку оптимістичними урядовими звідомленнями про добрий стан його здоровля та недалекий поворот до активної участи у владі.

Сю ролю, яку грав Ленин до останньої хвилини свого життя, мусимо мати на увазі, коли хочемо оцінити можливі наслідки його смерти в дальшім розвитку подій в большевицькій Росії. Разом з Ленином сходить в могилу людина, яка не тільки була головним творцем теперішньої комуністичної орґанізації в Росії, але до останніх часів давала імпульс цілій її діяльности. Се не був той орґанізаційний авторитет, який в критичних ситуаціях сміе латати крізи, мирити ворогів і загладжувати противенства. Се була та сила, яка могла завсіди обхопити всі розбіжні елементи в партії і своею міцною рукою формувати з них все наново ту саму однородну цілість, здатну до тої самої активности і ударної енерґії. Яскравим приладом сили авторитету Ленина був перехід большевицької Росії до т. зв. нової економічної політики (неп-у). Треба було зірвати з першими безоглядними методами „військового комунізму" і йти на компроміси з капіталізмом в економічній сфері. Ленин мав силу не тільки признати відкрито поразку комунізму, але й перевести відворот своеї партії в повнім порядку й без внутрішнього розбиття. На його авторитеті була оперта і друга етапа большевицького відвороту, свого роду „неп" на політичному полі, який проявився в зміні большевицької тактики супроти національного питання і в проголошенні м. и. клича „українізації" України.

Авторитетові Ленина треба врешті приписати й те, що найновіщі противенства в російській комуністичній партії за його життя не вийшли поза межі внутрішнього партійного конфлікту. Корінь сього конфлікту лежить безперечно в боротьбі за дальшу керму большевицьким царством, за — наслідство Ленина. Після його занедужання фактичний провід партії опинився в руках „трійці" керовників Центрального Комітету партії і його найвищої політичної інстанції, т. зв. Політбюра, — Каменева, Зиновева і Сталина. Діяльність партійного апарату під новим проводом е від довшого часу предметом завзятої критики з боку чим раз міцніщої опозиції. Закидаеться йому схематична неподатливість і доктринерство, заскорузлість і відчуження від життя та його потреб. Становище офіціяльного партійного проводу стало ще важче від хвилі, коли на боці невдоволеної опозиції станув наперед трохи здержливо, а потім цілком відкрито Троцький, експанзивність якого не мае після смерти Ленина в комуністичній партії належної противаги.

Було-б надто передчасним припускати, що зі смертю Ленина боротьба в рядах російської комуністичної партії прибере відразу розміри відкритої крізи большевизму. Сили, які стоять проти себе, ще надто нерівні і надто велика перевага на боці дотеперішніх партійних потентатів. Опозиція, поза спільним жаданням партійної реорґанізації „in capite et in membris", розбита на ріжні ґрупи, неодноцільна і не сконсолідована. Супроти неї офіціяльна ґрупа виступае з вирівнаною економічною і політичною програмою, яку до того вона може прикрити іменем Ленина, називаючи свою політику „ленинівською", а свою тактику продовженням старих „ленинівських" заповітів. Вже після смерти Ленина Зиновев у своїх статтях в московській „Правді" зареклямував для офіціяльної ґрупи право на назву „ленинівців" і проголосив клич оборони „ленинізму" проти загроз з боку „троцкізму". Авторитет Ленина буде, очевидно, ще довгі часи давати найпевніщу й найдогіднiщу опору кождій владі в большевицькій Росії.

Безпосередне враження смерти Ленина викличе навіть, можливо, деяке успокоення противенств в большевицькій партії і хвилеве сконсолідовання її рядів. Але новий вибух конфлікту буде вже мати правдоподібно форму відкритої боротьби за владу, якої не буде ґальмувати авторитет Ленина. Для оцінки виглядів сеї боротьби немаловажна ся обставина, що теперішній большевицький офіціяльний провід мае в рядах своеї опозиції ворога такої енерґії і сили волі як Троцький, котрий щодо свого імени і впливу на партійні маси стоїть без сумніву на першому місці після Ленина.

Р. П.

ЧЕСЬКА ПРЕСА ПРО СМЕРТЬ ЛЕНІНА

Ґазета „Лідове Новіни" питаеться, які наслідки принесе смерть комуністичного диктатора. Лише він міг бути реалістичним революціонером і ре революційним опортуністом. Тільки він утримував рівновагу поміж Радеком і Каменевом. Він мав на маси просто маґічний вплив. Після його довгої недуги народні комісарі вжились у свої ролі і міцно сидять у своїх сідлах. А проте комуністична будова захитаеться під ударом смерти Леніна і створить европейську небезпеку.

Ґазета „Трибуна" сумніваеться, чи зі смертю Леніна поглибляться суперечки в комуністичній партії, бо сим комуністична партія викликалаб і свою смерть. На кождий випадок втрата Леніна е подією, на наслідки якої не можна замикати очий. Російські комуністи без Леніна — се дуже сумна поява.

Часопис „Република" думае, що з Ленінoм вмирае думка, яка опанувала комуністичну диктатуру. Коли насильство, переяте ідеями, ледви втримувалось, то насильство без ідеї мабуть взагалі не зможе істнувати.

Ґазета „Право Ліду" звертае увагу, що хоча Ленін вже від довшого часу був втрачений для активної політики, а проте його вплив і дальше без перерви зазначувався у комуністичній партії та правлінню державою. Саме сьогоднішня ситуація Советської Росії вимагала би його дальшого проводу і невідомо, який тепер зворот буде в неї.

Ґазета „Народна Політіка" вважае що імя Леніна буде записане в російській історії, як імя великого реформатора. Образ сьогодняшньої Росії не е виключно його твором, тільки твором розпучливої ситуації, де прозябае надія, що Росія перебудуеться у демократичну державу.

Часопись „Нар. Лісти" пише, що з Леніном паде найбільший авторитет російського советського уряду, й оцей авторитет паде в момент, коли советський уряд і провід комуністичної партії найбільше потребуе його. Мабуть не найдеться ніхто, хто міг би хоч би в частині заступити його.

МІТИНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

НЕСКОГОНІНҐ, ПА. Бр. св. Михаїла, від. 231 повідомляе, що надзвичайний мітинґ відбудеться о 1. годині попол. в неділю, 2. марта в Нар. Домі при Сентер і Рейлровд. Кождий член мае явитися і виповнити своє місячне. — П. Гоцко, предс.; Р. Чолій, секр.

МАЙНЕРСВИЛ, ПА. Бр. св. о. Николая, від. 78, повідомляе всіх членів, що в неділю, 2. марта відбудеться кватральний мітинґ зараз по Службі Божій о годині 1. в ґали церковній. Неявившийся член заплатить кару 50 цнт., а урядник 1 дол. — А. Бончак, предс.; І. Шаранчок, кас.; А. Бончак, секр.

ЧЕСТЕР, ПА. Тов. Запорожська Січ, від. 388, повідомляе своїх членів, що місячний мітинґ відбудеться в неділю, 2. марта по Службі Божій в церковній ґали. Проситься всіх членів бути присутними на сім мітинґу. — П. Огар, секр.

БРУКЛИН, Н. Й. Укр. Бр. Пресв. Тройці, від. 203, повідомляе всіх членів, що квартальні збори відбудуться в суботу, 1. матар о годині 8. вечером в ґали церковній під ч. 162 Норт 5. ул. Довгуючі з вкладками члени обовязані свої вкладки вирівнати, позаяк будуть важні справи до порішення, взиваесь всіх членів щоб на ті збори явились, а то під загрозою кари провидженої в статуті. — М. Шипош, пр.; В. Яськевич, секр.

ВИКЛАД ПРОФ. РОРБАХА НА ТЕМУ „УКРАЇНА, ЯК ПЕРВІСНИЙ ОСІДОК ІНДОҐЕРМАНСЬКИХ ПЛЕМЕН"

Німецько-Український Союз улаштував 25-го січня вечір, на якому дав виклад проф. Рорбах. Др. Маркузе привітав з рамени німецьких студентів наше студентство. Він сказав: „Маємо, ви і ми, спільних ворогів. Ми почуваємо себе також пригнобленою нацією як і ви. Вороги над нами мстяться. Ми мусимо боронитися. Нехай та приязнь принесе волю обом націям". Після його привітання дав відчит проф. Рорбах. Він говорив: „Деякі шукали осідку індоґерманських племен в Азії, що оказалось хибним. Осідку індоґерманських племен треба шукати на областях між Карпатами і Кавказом, себто на Україні". Свою гіпотезу основував він на даних порівнуючої філології. При кінци сказав: „Один український нарід остаєся на первісній своїй землі — це нарід який є прабатьком Індоґерман, отже народом не лише між Індоґерманами найстаршим, але й — так сказати б — найбільше гідним пошани".

На викладі був присутний професор одного американського університету Ер. Штанґеланґ. В найблищому часі дасть відчит, який торкнеться гіпотези проф. Рорбаха, — проф. Флайшер. (Літопис).

МІЖ ПАПУАСАМИ

Англійські часописи помістили описи подорожі голяндського подорожника Ері Бора по Новій Ґвінеї. Ері Бор був там як керманич експедиції для розслідження нафтових теренів. При цій нагоді мав нагоду близше пізнати тубульців, Папуасів.

„Камінну добу й людоїдство можна там дійсно студіювати ще сьогодня. При пирі людоїдства автор, щоправда, не був, але бачив Папуасів, як вертали з такого канібальського пиру, а несли ще з собою людське ребро або руку, спечені на слабому огні. Брали з собою це мясо ще й для подорожі. Треба зазначити, що Папуаси їдять лише своїх. Досі ніколи не приключилося, щоби зїли Европейця, Маляйця або Китайця, котрі приходять тут на лови райських птиць. Коли старий пауас доживе точних літ, що міг би незадовго вмерти, тоді мерщій зїдають його — бож шкода змарнувати мясо. При цьому ще й така користь, що душа або вдача зїдженого переходить до тих, що його зїли. Так вірять Папуаси. Такий старий чоловік чи жінка не противляться зовсім, що їм скорочують життя, бож колись і вони робили таксамо з своїми батьками.

Папуаси не плекають ані не управляють нічого. Жиють цим, що дають їм праліси. Хат не будують. Сьогодня сплять під цим, завтра під иншим деревом. На чолі племена Папуасів стоїть такий, що найбільше вбив людей. Такого бояться, його слухають. Нічю спить такий ватажок на дереві, а инші люде під деревом. Коли котрому вдасться вбити такого ватажка, він стає його наслідником.

ПОЗІР! SLICKVILLE, PA. ПОЗІР!

Заходом бр. св. Івана Хрестителя, відділ 126 У. Н. Союза

— устроюєся —

ПЕРШИЙ ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

В СУБОТУ, 1. МАРТА 1924

в гали Френка Кіріцького.

Початок о годині 7. вечером.

Вступ для мущин 75 центів, для женщин вільний.

На бали буде приґравати українська музика. На сей баль запрошуєся всю нашу суспільність, а за добру забаву ручить — КОМІТЕТ.

ПОЗІР! УКРАЇНЦІ! ПОЗІР!

Товариство Вільні Козаки

— устроює —

БАЛЬ

В СУБОТУ, 1-го МАРТА 1924

в Італійській гали на Clinton Ave.

На сей баль запрошуєсь весь український загал міста Рочестер. Повинностю кождого Українця прийти на сей баль і підперти сю справу, яка є найпотрібнійша, бо весь прихід призначений на українську школу котра міститься в домі тов. Вільних Козаків. Отож не повинно бракувати ані одного щирого Українця, щоби не причинився всім нам найдорозшій справі. Ще раз просимо всіх як оден.

За добру забаву ручить

48 КОМІТЕТ.

ПОЗІР! ФОРД СІТИ І ОКОЛИЦЯ.

Тов. Запорожська Січ, від. 63 У. Н. С.

— устроює —

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ ЗАПУСТНИЙ

В СУБОТУ, 1. МАРТА 1924

в гали Тов. Запорожської Січи, 600—6th Ave. & 6th St., Ford City, Pa.

Початок о годині 7.30 вечером.

Вступ: пара 75 ц., женщини 25 ц.

На тім балю буде грати першорядна музика з Пітсбурґа, тож проситься прийти на той Великий Баль як найчисленнійше, бо тільки при такій музиці відчуєте вже давно призабуті краєві танці. Прийдіть і Ви Угорські Українці, а будете мати нагоду погуляти собі Вашого так улюбленого чардаша. За добру забаву ручить

47,49 Комітет Балевий.

НОВИНА! FRACKVILLE І ОКОЛИЦЯ.

Заходом Укр. Аматорського Кружка при церкві св. Арх. Михаїла в Frackville, Pa.

відограється представлення

ЄВДОХА СВЕКРУХА

мельодрама в 3-ох діях

— і —

СВАТАННЯ НА ВЕЧЕРНИЦЯХ

водевіл в 1. дії

В НЕДІЛЮ, 2. МАРТА 1924

в St. Joseph's Auditorium, Frack St.

Початок о годині 7. вечером.

На се представлення запрошується всіх чесних Українців як місцевих так і з дооколичних плейзів, тому що се дуже красне представлення і поучаюче, рівнож перший раз ґрається в тих околицях. Приходіть всі і знакомих приведіть, а певно будете задоволені.

46,49 Комітет.

УВАГА! БРУКЛИН І ОКОЛИЦЯ.

Заходом шкільної дітвори при укр. церкві Сош. св. Духа в Брукліні, Н. Й. відограється діточе представлення п. з.

ВІНОК НА МОГИЛУ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

ПОЛУЧЕНЕ З КОНЦЕРТОМ

В НЕДІЛЮ, 2. МАРТА С. Р.

в церковній гали, 162 Норт-5-та улиця.

Початок о годині 4. пополудни.

Вступ для дорослих 30 центів, діти нешкільні 15 цнт.

Просить о як найчисленнійшу участь

47-49 КОМІТЕТ.

YONKERS, N. Y.

Укр. Спів. Товариство ім. Лисенка в Yonkers, N. Y.

УРЯДЖУЄ ДВА ДУЖЕ ГАРНІ ПРЕДСТАВЛЕННЯ

В НЕДІЛЮ, 2. МАРТА 1924

в Propsect House, 49 Buena Vista Ave.

Початок точно о годині 4. пополудни.

Режісер М. Фатюк.

По представленню баль до рана.

Проситься всіх Українців і Українок як з Йонкерс так і околиці о численну участь. За добру забаву ручить

47,49 КОМІТЕТ.

ПОЗІР! КЛІВЛЕНД ПОЗІР!

Заходом бр. св. Василія Великого, відділ 314 У. Н. Союза

— устроюється —

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

В НЕДІЛЮ, 2-го МАРТА 1924

о годині 5.30 вечером

в гали Укр. Нар. Дому, 2253 W. 14 St.

Вступ для женщин 25 центів, для мущин 35 центів.

Отже запрашається всі Братства і Товариства на спільну забаву. На бали буде приґравати всім добре знана Укр. Січова Банда. Чистий дохід піде на українські просвітні цілі. За добру і веселу забаву ручить

48 КОМІТЕТ.

BRIDGEPORT, CONN.

Заходом тов. Укр. Січ, від. 59 У. Н. С.

— устроюєсь —

ВЕЛИЧАВИЙ БАЛЬ

В СУБОТУ, 1. МАРТА 1924

в Чеській гали під ч. 500 Hallett St.

Баль розпічнеся о годині 6. вечер. На бали буде грати перворядна музика. Також буде вигравка.

Проситься всіх членів прибути на той баль. Таксамо проситься всіх Українців і Українок з Бріджпорт і околиці чисельно прибути на той баль, бо сей баль є послідний перед постом. Будете мали сміху до розпуку. За добру забаву і чесну обслугу ручить

45-49 Балевий Комітет.

ТРЕНТОН, Н. ДЖ.

Тов. Будови Укр. Народного Дому в Трентон, Н. Дж., повідомляє усіх українських робітників і робітниць, що збори відбудуться в неділю, 2-го марта с. р., о годині 2. пополудни в гали конер Секенд і Брод ул. Проситься усіх прийти на ті збори, на котрих будуть обговорюватися справи на добро для нас всіх Трентонських Українців.

М. Скоропад, предс.,
Ю. Квасній, касієр,
Д. Собко, секретар.

ЕВГЕН ЧИКАЛЕНКО

СПОГАДИ, ЩОДЕННИК ТА ЛИСТУВАННЄ.

I. том.

СПОГАДИ.

V. (1881—1883)

(14)

Приїзд до Київа. — Проф. В. Антонович і М. Лисенко. — Словарна та хрестоматійна громади. — Невдача з Університетом. — Московська Агрономічна Академія. — Харківський Університет. — Стара громада. — Д. Пильчиків та М. Лобода. Студентська українська громада та Ф. Еленський.

Приїхавши до Київа і переночувавши в якомусь готельчику коло двірця, ми з Тарковським пішли до проф. В. Антоновича, знаючи, що він встає рано, а він того дня не мав йти до університету, бо була Неділя. Власний деревяний партеровий з мезоніном дімок Антоновича, що стояв, та й досі мабуть стоїть, на розі Жилянської та Кузнечної вулиць, видався нам найкращим в тому кутку Київа, бо навколо були самі якісь халупки; тепер той дім Антоновича сам здається халупкою в порівнанню з величезними будинками-хмародерами, що його тепер оточують. Ми позвонили на парадному ході з Жилянської, але даремно прождавши якийсь час і не рішаючись звонити вдруге, зайшли з Кузнечної вулиці в ворота. В дворі, у садочку, ми побачили невеликого чоловічка з заступом (рискалем) в руках, який мені дуже нагадав наших холмських селян-уніятів, так званих „упорствующих", яких засилали через Елисаветград на Кавказ за небажання перейти на православіє — довге волосся, голена борода і маленькі підстрижені вуса. Ми певні були, що то двірник і спитали в нього — чи вдома пан професор Антонович і чи можна його бачити? Він відповів, що вдома і що він зараз нас впустить з Жилянської вулиці. Яке-ж було наше здивовання та ніяковість, коли цей двірник, впустивши нас у велику салю, всю завішану гетьманськими портретами, і попросивши сісти, сказав:

— „Я до ваших послуг, Антонович."

Зніяковівши і прохаючи в неясних виразах вибачення, я подав йому картку д-ра Михалевича, в якій той просив Антоновича поставитись до мене з таким-же довіррям, як і до нього. Проф. В. Антонович, прочитавши її, запропонував нам закурити і сам, запаливши цигарку, усміхаючись сказав, що він звик до того, що його ніхто за професора не приймає і росповів, як недавно на роскопках, він зайшов до священника і як попадя продержала його в кухні з годину, поки пан-отець не напився чаю. Видно йому подобалось ставити людей в таке ніякове становище, бо инакше він би зразу рекомендувався, як професор і тоді ніяких непорозумінь не булоб. Потім нам оповідав Лисенко, що одного разу київський професор-медик, недавно призначений, оглянувши Антоновича, як пацієнта, сказав йому:

— Ти, мабуть, голубе, випиваєш дуже? Яке твоє заняття, чим живеш?

— Я служу в Університеті", відповів Антонович.

— За педеля (слугу університетського)?

— Ні, я читаю лекції, я Антонович.

Натурально, що професор-медик був у страшенно ніяковім становищу.

Антонович роспитав нас як проживає др. Михалевич, один з найближчих його приятелів і спитав, чого ми приїхали до Київа?

Ми росказали, що маєм велику охоту вчитись в Київі, але, бувши реалістами, можемо вступити до університету тільки вільними слухачами. На те він нам сказав, що Київська Університетська Рада (Сенат) постановила не приймати вільних слухачів і що він попросить свого шурина (швагра) проф. А. Кистяковського, який в добрих відносинах з ректором Рененкампфом, може той зробить для нас виємок (виняток). Ми подякували Антоновичу і я передав йому етноґрафічний матеріял, що колись ми з кузиною Настею позаписували: казки, пісні та словарний матеріял і ми попрощалися. На прощання Антонович назначив нам день, коли ми мали прийти до нього довідатись про результати розмови проф. Кистяковського з ректором. Від Антоновича пішли походити по місту, бо до Лисенка було ще зарано. Антонович нам сказав, що Лисенко після вчорашнього концерту спатиме годин до 12 дня.

Лисенко, обличчям дуже подібний до К. Карого, але з рисами тончими, аристократичнійщими, приняв нас дуже привітно і, роспитавшись, зараз завважив, що певне ми добрі співаки, а довідавшись, що ми співаємо тільки для себе, не повірив кажучи:

— Не може бути, щоб степовики та не співали: найліпші пісні я позаписував у степовиків і саме від Елисаветградських: М. Кропивницького, М. Садовського, О. Волошина та А. Грабенка.

Нарешті він запросив нас на вечір до себе послухати знаменитого кобзаря Остапа Вересая, про якого він в 70-х роках випустив з О. Русовим цілу книжку з нотами.

Прийшовши ввечері до Лисенка (він жив тоді на Мерінґовській вул.) ми побачили у великій залі незвичайно гарну живу картину (образ): душ тридцять дівчат-курсісток та хлопців-студентів в мальовничих народніх убраннях (строях) що обсіли навкруги старезного з лисою головою та білою бородою кобзаря і слухали його співу.

Версай не мав тоді вже ні зубів ні голосу, а тому не співав, а скоріще речитативно шамкав і спів його не зробив на нас ніякого враження, за те на кобзі (бандурі) він грав артистично. Ми вперше почули гру на бандурі, бо на Правобережній Україні немає кобзарів, що співають історичних дум під бандуру, а є тільки лірники, що співають релігійні псальми та побутові пісні в супроводі ліри.

В одну з павз, коли дружина Лисенка, дуже симпатична Ольга Антоновна, перехапала [illegible] щоб дівчата привели Вересая до столової (їдальні) чай пити, то панни, як сороки, застрекотали:

— Діду, діду, чаю пить, чаю пить!

На це їм Вересай відповів:

— Ось цитьте-бо, послухайте, що вам скажу: мені старому як-би чарку горілки, бо від того чаю тільки с...ть хочеться!

Панни зробили вигляд, що недочули, але й не перепитували, а хлопці пирскали, придушуючи долонями сміх.

На прощання Лисенко запропонував нам вступити до „Хрестоматійного гурта", що збірається у нього, пояснивши нам, що педаґоґ Хуторний-Лубенець, випустивши Граматку, першу читанку для дітей, орґанізував з студентів два гуртки, що складають матеріял для дальших читанок-хрестоматій; один гурток збирається у д-ра Панченка, а другий у нього, Лисенка; я охоче згодився, подякувавши йому.

Зайшовши в назначений день до проф. В. Антоновича, ми довідались, що проф. Кистяківський несподівано тяжко заслаб і тепер не може бачитись з ректором і дав нам свою візитову картку до проректора. Побачивши, що я збираю словарний матеріял і володію народньою селянською мовою, Антонович запропонував мені приняти участь в словарній комісії Старої Київської Громади, що впорядковує словарний матеріял для українсько-московського словника, на що я теж дуже охоче згодився.

Проректор сказав нам, що при всьому бажанню своєму прислужитися В. А. Антоновичу, він нас по свідоцтвам реального училища приняти не може, бо така постанова університетської Ради (Сенату), але порадив нам записатися фіктивними чиновниками (урядниками) в якійсь державній канцелярії, то тоді можна буде нам слухати лекції в Університеті.

Вертаючись засмучені від проректора, ми стрінули паню Соколовську, жінку директора одеського пансіону, в якому я колись вчився; обоє ми дуже зраділи і почали роспитувати одно про одного. Вона росказала, що розійшлася з своїм чоловіком, вступила на київські акушерські курси при університеті, щоб придбати собі професію, з якої можна було-б самостійно жити. А коли довідалася, що ми теж хочемо оселитися в Київі, вступивши вільними слухачами в університет, то почала нас повчати, що тепер молоді не можна займатися самою тільки наукою, а що треба відкликатися і на політичне життя і, понизивши голос, шепотом запропонувала познайомити нас з одним з „членів виконавчого комітету" революційної партії „Народна Воля", що присланий сюди для орґанізації молоді. Хоч мені й цікаво було побачити таку таємничу й високу особу, але я не виявив особливої радости, а Тарковський вхопився за сю пропозицію обома руками і просив Соколовську обовязково познайомити нас.

(Дальше буде).

Весь дохід на утриманне Рідної Школи в Золочівщині!

Заход. Комітету Несення Помочі Рідній Школі в Золочівщині

— відограє —

„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ ТЕАТР В НЮ ЙОРКУ"

В СУБОТУ, ДНЯ 1. МАРТА 1924

в УКР. НАР. ДОМІ, 217-219 E. 6th St., NEW YORK, N. Y.

оперету в 3-ох відслонах, зі співами і танцями — І. Котляревського

НАТАЛКА ПОЛТАВКА

В грі візьмуть участь знамениті артисти з ріжних европейських опер.

ДІЄВІ ОСОБИ:

Наталка, дівчина .... А. Кочубай
Терпелиха, її мати ... М. Татаринська
Петро, коханий Наталки. В. Лавришко
Микола, родич Терпелихи, Ф. Бражник
Тетерваковський, возьний, жених .... А. Шабельський
Макогоненько, сільський виборний .... М. Шве[illegible]

Початок точно о год. 8-мій вечером. — Вступ: $1.00, 75 і 50 цт.

По представленню БАЛЬ.

Дорогі Родимці! Комітет несення помочи Рідній Школі в Золочівщині просить Вас о поміч підтримати українську приватну ґімназію, семінарій і курси і народну школу в Золочеві. До тих шкіл ходить поверх 7 сотень українського квіту — се є сироти — діти інвалідів, робітників і селян. Представте собі горе наших рідних в старім краю, котрі собі від уст віднимають, а дають на утримання приватних шкіл. Чи ми маємо відмовити їм помочи? Ні! Цього ми не зробимо ніколи. Численна участь в представленню, се практичний спосіб несення помочи — тож приходіть всі.

48-49 КОМІТЕТ.

ДОПИСІ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Річні збори Ліґи Американських Горожан.

Дня 22. грудня 1923 р. відбулися річні збори Ліґи Амер. Горожан Українського Походження. Збори отворив голова Ліґи, гр. Степан Дембицький, а на предсідателя зборів покликано гр. Задорецького. Гр. Петро Мартинюк заняв місце секретаря. Предсідатель зборів покликав уступаючих урядників Ліґи давати точні справоздання з діяльности за рік 1923.

Гр. Степан Дембицький, як бувший голова Ліґи Горожан заявив, що першою своєю цілию Ліґа Горожан уважала поміч Рідному Краєви; другою поширяти національну свідомість, та ширити серед нашим суспільством орґанізацію на національних основах.

В своїй роботі в минувшім році Ліґа мала немало перешкод. Головно після паризького вирішеня з 14. марта 1923 р., деякі члени показали брак витревалости і зневірені почали кидати орґанізацію якраз тоді, коли справа помочи Рідному Краєви вимагала напруження всіх сил орґанізації. Почали кидатися демаґоґічні пляни, вести кертичу роботу під Ліґою Горожан. Мимо сего Ліґа Горожан провадила свою народну працю дальше так само точно і пляново, як давнійше, висилаючи всі зібрані гроші як найточнійше туди, куди вони були призначені. Коли Ню Йорк стояв на самому переді свідомих громад в Америці і зложив найбільшу суму жертв на народні ціли в старому краю і вислав їх точно, куди треба, то всьому заслуга Ліґи Горожан і тих її членів, що в ній працювали.

Зі справоздання фінансового секретаря, гр. Беркова, показалося, що касовий стан Ліґи Горожан за рік 1923 був такий: Ліґа Горожан має $336.63. Революційни фонд виносить $71.00, активний фонд $24.37. Власного свойого майна — разом не ключаючи власног майна 407.65 олярідв.

Гр. Петро Сокальчук яко рекордовий секретар Ліґи Горожан, говорив про двояку діяльність уряду Ліґи: так сказатиб, товариську часть та національно-політичну часть.

Перше місце труду і діяльности Ліґи — се Рідний Край. Ліґа старалася піднести молодіж в крдаю, а на Рідну Школу зібрала тільки, що майже всі прочі громади по цілих Злучених Державах разом.

Ліґа Горожан все трималась твердо національного напрямку, і в сьому переконанню робила все, що могла. Що ми може не зробили тілько, кілько можнаби, то се лише тому, що не всі наші громаядни однаково сильно відчували потребу праці. В Товаристві остались тепер ті, що мають залізну постанову працювати для помочи Рідному Краєви, остались тільки робочі сили. Між урядом не було порозуміння; противно роблено понад сили. Перед урядом стоїть праця для Рідної Школи, для революційного фонду і фонду загального. Все се поміч Рідному Краєви. Поле для праці велике! Кобі лише найшлися робітники!

Рекордовий секретар подав далі, що в 1928 році Ліґа Горожан мала 150 членів, з чого дійсно активних було коло 20. В 1923 році відбулось 52 засідань, 58 зборів та 14 всенародних віч.

По справозданню Головних Урядників Контрольна Комісія заявила, що вона переглянула книжки і найшла все в як найбільшім порядку.

Сим покінчено справоздання і уступаючому урядови уділено одноголосно вотум довіря.

При виборі нового уряду Ліґи Горожан на 1924 рік вибрано: предсідателем гр. Петра Мартинюка, містопредсідателем гр. Івана Федуна, секретарем рекордовим Михайла Гузара, секретарем фінансовим Дмитра Левицького, скарбником Антона Куцика; до контрольної комісії гр. Миколу Воробця, Михайла Каришина і Тустановського. До дорадчої комісії вибрано гр.: Степана Дембіцького, Петра Сокальчука, Н. Беркова, Пилипа Матлая і І. Галичина.

Після вибору слідували внесення членві. На внесення гр. Дембіцького ухвалено, що уряд має повне право покликати нових членів, о скільки уряд буде їх уважати відповідними. Принято також одноголосно внесення гр. Матлая, щоби діяльність Ліґи Горожан на першім місці ставила акцію на поміч рідному краєви, як: Рідній Школі і т. д. Ліґа має все стояти на національнім становищи. На внесенння гр. Дембіцького, новий уряд разом з членами через повстаннє з місць зобовязався словом чести працювати спільно та згідно для добра свого народу.

Сим збори покінчено.

Мих. Гузар, рек. секр.

КЛІВЛЕНД, О.

Коляда на Рідну Школу і на допомогу студентови.

Тов. „Сокіл", відділ 336 У. Н. С. урядило коляду на вище означену ціль. Жертви зложили слідуючі: В. Волянський, М. Ольшніцка, М. Бочек, Б. Маєвський і М. Райтер по 5.00; В. Момрик 4.00; І. Заболотний 3.25; М. Федорчак 3.00; Н. Беджик, І. Проців, О. Е. Сидоряк, А. Барбер, В. Мигал, А. Повук, Йос. Томон, А. Іваночко, К. Стадник, В. Кузир, М. Лещишин, Н. Бацула по 2.00; Г. Савчак 1.50; П. Кузик, М. Савчак, М. Козак, М. Страп, С. Пелих, Т. Лопошак, М. Когут, О. Олишевський, М. Ящак, Н. Сорочак, І. Третяк, І. Ганич, А. Кочубійчук, А. Кочубійчук, І. Писарчук, Т. Папа, Й. Буката, К. Бемен, П. Заремба, І. Габель, М. Куць, О. Русиник, Н. Шайновський, А. Жук, Т. Іваночко, Вайс, С. Серета, М. Коваль, А. Поповняк, М. Лазука, Г. Стипаник, І. Стипаник, І. Мовчко, М. Нізник, М. Фецачик, В. Товарницький, А. Офіл, С. Посталюк, М. Левицький, Г. Кисіль, Ґермак, С. Ломаш, Й. Турчик, В. Гахаровський, І. Савчин, І. Тупіль, І. Войціцький, Й. Кмель, В. Репужинський, Н. Гусар, А. Сидір по 1.00; І. Коцішевський 75 цнт.; І. Баламчук, Н. В., Г. Юрса, І. Клим, І. Шимечко, Н. Бичок, С. Струтинський, П. Хома, І. Шимчак, М. Бойко, М. Білецька, І. Ганяк, Т. Баранський, В. Цвірчак по 50 цнт.; Н. Русиник, В. Андрець, Я. Мариґа по 25 цнт.

Колядою занялися: А. Іваночко, Н. Сорочак, А. Кочубійчук, В. Товарніцький, Д. Воробель, І. Петрович, Г. Стипяник. Всім жертводавцям і колядникам щире пасибі. Загальна сума з коляди $115.00. Половина з тих гроший має бути післана на Рідну Школу, а друга половина лишається на студента, котрого тов. Сокіл утримує в Відни.

Колядник.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Ліґа Горожан в Ню Йорку при народній роботі.

Ліґа Горожан в Ню Йорку має вже від давна своє вироблене імя. Вона прочистила Ню Йорк від гнилі і веда весь час від самого початку свого істнования дуже гарну народну роботу, давала здоровий політичний напрям та створила з Січею сильний національний табор в Ню Йорку. А що всегда мала розумний і тактовний провід тож не диво, що всі живучі сили гуртувалися біля неї. І в теперішних часах Ліґа в Ню Йорку не охкає і не жалується, а працює. А хочете знати як понимає свої завдання, то прочитайте її письмо до Обєднання:

До Обєднання Укр. Орґ. у Філядельфії як Централї Укр. Громадянства в Америці.

Хвальний Заряде!

Щоби вповні повинуватись карности укр. громадянства та ухвалам конґресу, нюйорські Українці, зрозумівши сучасне положення братів в старім краю, невтомно без крику і шуму працюють на всіх ділянках в розвою національної ідеї. Як усюди в Америці так і в Ню Йорку патріотів на слова і критику досить маємо, проте Ліґа Горожан і Січ поставили собі завдання ділом показати, як розуміється любов до рідної землі та заслуги і кров свого народа.

Зараз по конґресі обидва ці товариства постарались щоб „осінний колосок" приніс не тільки жертву як дар Рідній Школі, але і на боротьбу з Ляхами для тих, що поставили собі за завдачу викурити ворога. З нагоди Р. Христового вдруге згадані товариства, що держать палець на живчику національної свідомости, пішли з колядою, щоб не тільки утерти слези нашим недобиткам, але піднести на дусі молодих героїв до боротьби за незавісимість але і попсути кров нашим ворогам.

Старання увінчались успіхом, — в залученню пересилаєм чека на суму $534.13 разом зі списом жертводавців. Не велика це може сума як на Ню Йорк, але четверта з ряду і важна она цим, що зложила її більша скількість громадян. Розуміють те дуже добре наші вороги і скоса глядять, чи ми вже дозрілі та, чи варта називатись народом... Сума найменша коли її складає більша скількість громадян, представляє більшу вартість, чим сума, що походить від одної людини. Коли дає оден чоловік, — одна громада, то тільки він оден, она одна за тим дивиться; колиж кількох — тоді всі разом інтересуються, де пішли зложені ними гроші.

Не скриваючись, потреба признати і це, що много в Ню Йорку знаходиться і таких, що ставляться до Рідної Школи чи прочих жертв як жидівська сокира. Головно це члени товариства котрі висилають свої жертви і не висилають впрост до краю а які за рік мозольної праці зібрали 300 до 350 дол. на ріжні ціли. Це саме мож замітити і про інші їм подібні громади, що оминають свою централю, котру творили, будучи учасниками конґресу. **Стремління до визволення вимагає спільного громадського обовязку і чим більше громадян удосконалюється в своїм змаганню, тим близше нації до визволення. Чим же більше члени нації турбуються тільки про свою користь і вигоду, тим дальше є вони від своєї визвольної мети.**

В роздумуваннях над визволенням мусить у нас бути місце морального почуття громадського життя, стисла звязь зі старим краєм через посередництво створеної нами одної цнетралі як верховного тіла. Сила громадянства зконцентрована як слід є повною запорукою красшої долі. Чим більше вона зорганізована, просвічена, свідома своєї мети і пройнята духом незалежности і незломного опору, — тим більше стає жертвенною, витривалою на всяку чи иншу слоту обставин життя нації. Це ще не всьо уродитись Українцем з батьків укр. походження, але треба свідомо і активно бути Українцем громадянином.

Сьогодні, коли народ наш крівавиться у кайданах неволі та непоборимо змагає до визволення, сьогодня — коли свобідна думка спить на магилах братів наших, — ми, на вільній землі Вашінгтона, знаючи всі кровавї зусилля братів наших повинні з подвійною силою та потрійною емкістю прийти з помочию для добра рідного краю. Робітник молотом, маляр кистю, писменник пером, а всім нам трудженникам повинна присвічувати одна ідея, одна думка: всі мої сили, всі мої змагання для мого бідного, знеможеного, замученого народу...

Громадянське почуття обовязку вимагає від нас не тільки зконцентровання і стислої контролі власних сил, але тим більше карного членства у відношенню до верховного тіла, котре ми створили під кличем „Обєднаннє". Не будьмо гіршими від прочих народів. Коли дане тіло не відповідає свому покликанню, даймо свої ради, — не розбиваймо, а організуймо... Ню Йорк повинен поставити собі ясно перед очи ці страшні наслідки межусобиць, закаменілої партійности, а жах теперішного безладя виведе нас на правдиву дорогу, дасть початок до нового життя. За Ню Йорку пійде Шикаґо, Міннеаполіс, Філядельфія, Бостон, Вонсакет і проче-проче громадянство. З цего вийде користь не тільки для нас самих, що скорше дійдемо до мети, але ще й сило юприневолимо наїзників оставити нам це, що до нас правно належить. А тепер нумо до праці і організації!

Коляду Рідній Школі зложили слідуючі:

Колядували: А. Куцик, Н. Джурин, В. Ярич, І. Приймак, П. Сокальчук. Жертвували: о. Н. Підгорецький, Правосл. Митропол. Йоан і А. Бучак по 5.00; А. Лаврусяк 3.45; Л. Скобрій, Воробчак, Я. Лисаняк і В. Касян по 3.00; Г. Кунашевський, Н. Герман, Т. Сірка, Й. Кошик, І. Колосовський, Сербінський, І. Семусь, В. Черніцький, А. Ковальський, Ф. Марчук і Г. Джурин по 2.00; П. Гончарик, Е. Ярмолік, В. Городинський, Голубович, К. Півар, К. Боховецький, Котовський, Паліс, Шварчевський, Лишко, Лесюк, Запоточний, Н. Джумбка, І. Ничка, А. Стасюкевич, Я. Сивульський, Г. Олексин, Н. Дольний, Й. Назар, Н. Садовий, С. Жарський, І. Лисивин, М. Канцірук, А. Роговець, Т. Кос, М. Покришка, А. Фігель, В. Когут, Кальбер, І. Костів, П. Стебник, М. Тупнік, П. Шарко, Д. Валик, П. Вісанський, М. Маркович, І. Карпець, І. Луців, Г. Лойк, К. Пеліл, Й. Голубінка, Г. Камінська, С. Ткач, С. Пелещук, С. Ковбаснюк, О. Бах, М. Черняш, Я. Корнат, А. Савула, І. Брилінський, Т. Пилипчук, М. Ляхович, В. Книгиницький, П. Ярема, Й. Павлів, Д. Ковальчук, Г. Стек, Д. Гладун, В. Салик, М. Гуменюк, П. Заяць, С. Горовіцький, П. Довгань, К. Дикий, Н. Замосцянек, І. Слободзян, М. Сус, А. Стельмах, І. Дамск, В. Дічек, Й. Соковський, Т. Лифор, Т. Яким, В. Пролісно, І. Бобко, Я. Ложков, А. Заминський, Н. Василишин, С. Пушкар, Н. Максимович, П. Литвинишин, Н. Н., Д. Виноградник, С. Лешак, І. Косма, Т. Безкоровний, К. Гуменюк, А. Грицак, І. Венгринович, Е. Полянський, Г. Скибер, М. Козоріз, Г. Снігур, А. Кальмук, І. Тавричко, М. Демків, Н. Гула, І. Добрянський, М. Каришин, В. Данилик, І. Островський, І. Марусевич, А. Дянега, А. Костерка, П. Гуменюк, М. Іванів, П. Атлахович, П. Богданович, В. Родес, Климкович, Н. Гладун, Кальмук, М. Венфранк (Єврей), І. Беледі (Італієць), М. Сурмач, Д. Шульгуда, А. Шубер по 1.00; Пшорскі 1.35; С. Михальчук 1.75; С. Савіцький 75 цнт.; І. Симотюк 70 цнт.; Т. Лифор 60 цнт.; Н. Сельвертка, Наливайко, В. Ляхович, Г. Деменць, Приступний, С. Лутиник, Назарогай, Ядловський, А. Заяць, І. Карпович, П. Ґрабовський, В. Ярмак, Д. Старжинський, В. Чолек, Й. Савка, Г. Микитка, А. Берлінська, Ф. Чарнецький, О. Ґурський, І. Ґалицький, Я. Кушма, А. Кланійо, А. Іваніцький, Г. Горбачек, І. Макаріна, А. Шандра, Г. Получень, Р. Романов, С. Паламар, І. Королюк, С. Глецевич, А. Лукув, Д. Яцюк, О. Балабан, С. Скорик, О. Боловський, С. Кирилюк, І. Карпінський, І. Крето, І. Грабовий, В. Сименович, К. Коновал, С. Полещук, А. Даліновський, Р. Радчук, С. Бойко, Г. Федишин, М. Бойко, С. Камінський, В. Мельник, А. Скиба, М. Стефанишин, Л. Сидорович, К. Семеко, А. Сосновський, П. Лешук, В. Назар, М. Шиманський, С. Ковтун, М. Борис, І. Курочка, М. Павлусів, Грицай, С. Липович, Н. Ганц по 50 цнт.; І. Дубиневич 45 цнт.; М. Слободзян і Ф. Галичко по 40 цнт.; Т. Рудник 35 цнт.; В. Постовіл і М. Березюк по 30 цнт.; В. Ресторант В. Войніцький, М. Рудий, Д. Кіт, Самаль, Крженевич, Тамсон, Задубера, Фрома, В. Бабич, М. Коїт, В. Кучма, Ю. Пікульський, Л. Терпляк, О. Борецький, П. Костенюк, П. Дахнівський, Т. Кретів, Л. Ганчар, М. Шарко, А. Голобут, Г. Слюсарук, Ю. Гук, Т. Тютько, П. Лазур, Н. Іомяк, В. Драбик, В. Шолькуновський, С. Камінський, Ф. Стек, Г. Жилінський, О. Олексів, С. Бура, С. Горбачук, В. Єкрутовський, Ф. Бросюк, Ф. Кучма, А. Антонів, Ю. Сорока, В. Пшик, К. Паранька, П. Шейко, Т. Совяк, С. Соковий, М. Вирко, Ф. Востовська, Д. Шварчук, Кіт, Ю. Дубин по 25 цнт.; С. Скородинський, П. Беднарчук, А. Хомів, П. Зелінська, Н. Сенів і П. Довбняк по 20 цнт.; П. Стама, Ф. Вінічек і І. Матфани по 10 цнт. — Разом $225.65.

Колядував гр. Стефан Гиса, сам оден. Жертвували: І. Пеленський 3.00; Укр. Ресторант 2.05; І. Добровольський, Н. Касян, М. Ґереч, С. Денас по 2.00; І. Мазурчак, Й. Гаврилюк, А. Кардаш, Й. Рижакова, П. Ґула, Д. Навлюк, Л. Тихнович, М. Цьвігуя, Т. Глова, Т. Тарнопольський, Г. Кавара, Криніцький, Ю. Ріг (з Данії), Т. Корчун, А. Топорек, В. Савіцький, К. Кліва, К. Бойко, І. Бурбела, М. Ґерасимів, Г. Фатюк, І. Журавель, Н. Сівак, І. Волинський, Г. Матвієшин, Н. Теребецький, Ф. Лещук, Н. Максимович, С. Гиса, Т. Кос, М. Онищак, Г. Романовський, Паньків і В. Левицька по 1.00; Т. Кіянець з В. У. 75 цнт.; А. Денас, Левкович (пол.), Г. Юрків, Н. Семчук, М. Милявський, П. Янкощук, Е. Кубай, Й. Кавицький, Т. Ґулька, І. Павлюк, М. Ґрацей, Й. Гавек, С. Сміт по 50 ц.; Рокош, А. Румбо, П. Пула, М. Феник по 25 цнт.; П. Дідух. 10 цнт. — Разом $55.40.

Збірка на вічу 27. січня разом зі зложеним податком: І. Брелінський (податок) 5.00; І. Ґордзієвич (податок) 1.00; О. Ревюк (под.) 1.00; Н. Тураш (под.) 50; жертва 50 цнт.; А. Кітинський жертва 40 цнт. Жертвували: О. Ревюк, С. Дембіцький, П. Мартинюк, М. Гузар по 2.00; М. Борис, П. Матіев, Л. Миронюк, М. Савчук, М. Кільчицький, М. Дідик, К. Добрянський, С. Півак, М. Щепановська, П. Сторонжиський, Й. Швець, С. Гиса, А. Дубас, Ф. Тиливяк, Я. Тарас, І. Дусановський, І. Редчук, І. Федун, П. Якимів, І. Брелінський, Ю. Бриш, М. Панків, М. Каришин, П. Стрембіцький, Т. Заяць, Н. Сультон, Д. Яворський (податок по 2 дол. зобовязався платити місячно), Ф. Миленський, Д. Маланчин, І. Головчак, В. Сіврук, Д. Федорчук, Н. Максимович, Н. Воробець, І. Пшеничняк, Н. К., Н. Черевик, Д. Мотюк, М. Добрянський, Н. Стамарівський, Д. Смолій, І. Притка, М. Возьний, Н. Кивач, Й. Зужевич, Р. Телевяк, Горзіча по 1.00; Д. Левицький, В. Сікора, Г. Прокоп, І. Кітинський, Д. Чорномаз, С. Залужний, Ф. Долішний, І. Приймак, М. Гуцайлюк, Й. Мудрий, Й. Варениця, Т. Б. по 50 цнт.; В. Малик і Н. Н. по 25 цнт.; решта дрібними датками. — Разом $75.55.

М. Давидів, М. Вільк, Ю. Шевчуківна, Я. Мартинюк, А. Гула, зі збірки Йорданських свят під церквою 52.00. На представленю інжочої громади М. Вільк 13.15 (в збірці М. Вільк зложив 1.00 Ілія Малик). — Разом $65.15.

Коляда українських „скавтів" (школярки дівчата): К. Шутаківна. Жертвували: п-ні Кашан, п-ні Яцишин, по 2.00; п-ні Іванів, п-ні Патченко, п-ні Патсунко, п-ні Баглій п-ні Лещук, п-ні Баран, п-ні Н. Н., А. Лешняк, П. Демчук, К. Баляс по 1.00; М. Долінська 75 цнт.; М. Заяць, М. Казік, М. Мелета, Р. Горбанський, П. Ерет, М. Кушнетик, М. Гаарснмків, М. Новик, М. Матіїв по 50 цнт.; М. Єднатович, М. Насалик по 35 цнт.; М. Васняшин 30 цнт.; М. Савчук, Н. Н., М. Вольк, Н. Н., Н. Н. по 25 цнт.; І. Репунський і Н. Н. по 10 цнт. — Разом $21.70.

Колядував гр. Василь Чарторийський. Жертвували: Чарторийський, А. Пухальський, І. Волощук, М. Корда, Г. Макарик, В. Федорик, Н. Падик і П. Бойко по 1.00; Ф. Дирда, Г. Микитишин, І. Сорока і П. Мушка по 50 ц. — Разом $10.00.

Колядував гр. Василь Сікора. Жертвували: В. Сікора, Д. Олексів, Г. Головчак, І. Датта, Е. МкДоналд і Н. Яцура по 1.00; Д. Сікора, Г. Сікора, М. К., С. Головатий, Т. Кіцка і Р. Брос по 50 цнт. — Разом $9.00.

Колядував гр. Касіян Добрянський. Жертвували: К. Добрянський, Л. Добрянський, А. Дзьонсак, П. Добрянський, Е. Добрянська і В. Романів по 1.00. — Разом $6.00.

Колядував гр. Стефан Першин. Жертвували: М. Гурин 2.00; С. Першин, І. Хитрик, І. Гричак, М. Повх по 1.00. — Разом $6.00.

Комядував гр. Михайло Крупка. Жертвували: М. Крупка, Г. Андрухів, І. Кибайло і А. Ошуст по 1.00. — Разом $4.00.

Колядував гр. Николай Добрянський. Жертвували: А. Добрянська, К. Дрозда, Ю. Кароль по 1.00; Т. Качмар 50 цнт. — Разом $3.50.

Колядував гр. Михайло Луцик. Жертвували: М. Луцик, М. Дідоха і І. Бабій по 1.00; В. Дідоха 50 цнт. — Разом $3.50.

Колядувала п-на Марія Вільк (збірка авдруге). Жертвували: Бр. св. Михаїла 1.75; М. Дусановський, Я. Мандзій, Й. Соловський, Д. Ковалів, В. Фурик, Д. Яворський, Д. Федун, І. Федун, Позіницький, Могиловський, І. Кучма, Л. Небозінський, І. Добрянський, М. Мирун по 1.00; В. Котурляш, А. Ґелета, Т. Мороз, М. Никифорчин, Т. Прудивус, І. Лісецький, Ю. Будзяк, І. Лісецький, Д. Конюх, Д. Чайка, Т. Фурик, П. Чорній, М. Жуковський, І. Марусевич по 50 цнт.; Н. Дзюма, А. Вовк, А. Сиротюк, Д. Козіцький, М. Місьович, Г. Макогон, Т. Свистун, І. Свистун, А. Федун, Б. Кордаш, Л. Гнида, О. Олексів, В. Свистун, П. Варениця, Ю. Драґон, О. Баляс, А. Мелета, І. Дусановський, Н. Кравчук, Г. Белбець по 25 цнт.; решта дрібними жертвами. — Разом $36.75.

Колядував гр. Олекса Довганюк. Жертвували: О. Довганюк 5.00; М. Кибюк 1.00; Д. Палагнюк 50 цнт. — Разом $6.50.

Колядувала п-на Марія Давидів. Жертвували: Р. Тарас, Д. Ґрандус, С. Путяк, І. Городецький і С. Ґрандус по 1.00. — Разом $5.00.

Колядував гр. Михайло Лацік. Жертвували: М. Лацік, М. Кривий, В. Фенц по 2.00; М. Микитович, Д. Яворський, Н. Воробець, С. Яворський і В. Червінський по 1.00. — Разом $11.00.

Добровільні жертви: Мих. Першин 5.00; Фил. Матлай і В. Колкульовський по 3.00; Д. Маланчин, Т. Ґодзіцький (податок) і Д. Яворський (податок) по 2.00; Н. Кравчук (збірка) 1.30; М. Мілян, Г. Хлистун і М. Гузар по 1.00; І. Федун 3.00. — Разом $24.30.

Загальна сума виносить $569.00. Додатково центами ввлинуло 38 цнт. Разом $569.38.

Розходи: оголошення, розкидки, друки, саля на віче і т. п. $35.25. До висилки $534.13.

Примітка: В збірці $225.65 знаходиться 1.00 більше як виказує спис. Хтоб з жертводавців дотичного спису був мильно поданий, проситься зголоситись до уряду Ліґи Горожан.

Всім жертводавцям Ліґа Горожан в імени Рідної Школи старого краю складає щиру подяку. За працю колядникам а особливо молодим скавтам відвдячиться стократно молоде наше шокоління.

Повідомляєсь заразом всіх громадян Українців міста Ню Йорку, що Ліґа Горожан не спічне доти в праці з помочію Рідному Краєви аж доки не стане наш народ на своїй українській землі вільним і свобідним.

Завданнем нашим праця і більш нічого. Ліґа Горожан продовжуючи роботу, висилає дальше своїх членів до мешкань наших громадян за жертвою на поміч Рідній Школі, щоб тим способом всі Українці котрі не можуть приходити на сходини, допомогли боротьбі за істнованнє свого наорду. Проситься всіх громадян Українців о щедрі жертви, оподатковуючись сим способом на суму після можности. Поміч Рідній Школі мусить плисти постепенно. Від уповноважнених колекторів проситься жадати посвідки виставленої Ліґою Горожан.

В залученню пересилаєм заразом народний податок в квоті 9.00. Зложили: Т. Ґодзіцький 3.00, Д. Олійник 3.00, М. Корпіта 1.00, І. Сокіл 2.00.

Взиваєсь прочих громадян не занедбувати жертв на Рідну Школу та відновити плачення народного податку. Покажім що в нас є єдність та свідомість своїх завдань.

В залученню пересилається до Обєднання на Рідну Школу $534.13, народний податок $9.00. Разом $543.13.

ЗА ЛІҐУ ГОРОЖАН:

Петро Мартинюк, голова,
Антін Куцик, касієр,
Михайло В. Гузар, секр.

РАРІТЕН, Н. ДЖ.

Коляда на „Рідну Школу".

На поклик д. Стефана Григорчука зібрано на Рідну Школу $41.00. Зложили отсі добродії: Стефан Григорчук від себе 13.00; Петро Гладич 7.00, Николай Попадюк 3.00, Іван Филипович 6.00, Яків Данилюк 2.00, Еміль Баліцький 1.00, Іван Туранський 2.00, Стефан Вилинчук 1.00, Михайло Григорчук 2.00, Семен Козак 1.00, Йосиф Товт 1.00, Петро Вентрин 1.00, Теодор Сват 1.00.

Честь тим, котрі не забувають за Рідну Школу. Гроші вислано до Обєднання.

Микола Попадюк.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ